

Economische tegenspoed en deelname aan het arbeidsproces van mensen met psychische problemen

Evans-Lacko e.a. (2013) onderzochten in 27 Europese landen of de macrocrisis van 2008 een grotere invloed had op de deelname aan het arbeidsproces van mensen met psychische problemen dan van degenen zonder zulke problemen. Bijzondere aandacht ging naar factoren die deze invloed op deelname aan het arbeidsproces zouden kunnen beïnvloeden zoals stigma, maar ook leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en graad van urbanisatie.

In 2006 en 2010 werden in 27 Europese lidstaten respectievelijk 20.368 en 20.124 interviews afgenomen bij mensen tussen de 18 en 64 jaar. Psychische problemen werden opgespoord met de *Mental Health Inventory* (MHI-5) en de landelijke werkloosheidscijfers per jaar werden uit de Eurostat-databank gehaald. Met logistische regressie werden predictoren van werkloosheid bij mensen met en zonder psychische problemen bepaald. Stigma werd in de verschillende landen gemeten door te vragen naar overtuigingen over gevaar, herstel, schuld en onvoorspelbaarheid van mensen met een psychische stoornis.

In 2006 waren mensen met psychische problemen gemiddeld frequenter werkloos dan mensen zonder psychische problemen. In 2010 steeg niet alleen de algemene werkloosheidsgraad, maar ook de werkloosheidskloof tussen de groepen (oddsratio per jaar: 1,12; 95%-betrouwbaarheidsinterval 1,03-1,34). Voornamelijk bij de mensen met psychische problemen hadden mannen meer kans om werkloos te zijn dan vrouwen. Een lager opleidingsniveau bleek significant geassocieerd met werkloosheid en dit opnieuw meer uitgesproken in de groep met psychische problemen. Ook vond men dat werklozen met psychische problemen gemiddeld ouder waren. Indien de algemene populatie van een land mensen met psychische problemen als 'gevaarlijk' beschouwde, maakten deze mensen (enkel in 2010) meer kans om werkloos te zijn. Indien echter meer mensen in de algemene populatie meenden dat mensen met een psychisch probleem hier zelf schuld aan hebben, dan hadden laatstgenoemden juist minder kans om werkloos te zijn (oddsratio 0,66; 95%-betrouwbaarheidsinterval 0,50-0,88).

In de economische wereld is de lagere deelname aan het arbeidsproces van laaggeschoolde (jonge) mannen in tijden van crisis al langer bekend. Uit dit onderzoek blijkt tevens dat mensen met psychische problemen een bijzon-

der kwetsbare groep vormen. Als mogelijke oorzaak geven de auteurs het stigma waar deze groep volgens dit onderzoek onder gebukt gaat. Dit verband lijkt echter niet zo rechtlijnig als men zou verwachten. Het stigma waarbij mensen met een psychisch probleem als gevaarlijk worden beschouwd, bleek predictief voor werkloosheid. Vooringenomenheid over de eigen verantwoordelijkheid van mensen voor het psychisch lijden bleek echter predictief voor een hogere deelname aan het arbeidsproces. Zolang men niet als gevaarlijk wordt beschouwd, maar wel verantwoordelijk wordt bevonden voor zijn problemen, blijft de deelname aan het arbeidsproces dus beter.

Aangezien dit onderzoek niet longitudinaal werd opgezet, is het helaas niet mogelijk om de manier waarop psychische problemen en deelname aan het arbeidsproces met elkaar interageren te beoordelen. Het effect van de economische crisis op stigmatisering is evenmin onderzocht. Zo blijft het onduidelijk hoe stigma's evolueerden tijdens economische crisis en of deze zodoende een positief of

LITERATUUR

- Drake RE, Frey W, Bond GR, Goldman HH, Salkever D, Miller A, e.a. Assisting social security disability insurance beneficiaries with schizophrenia, bipolar disorder, or major depression in returning to work. *Am J Psychiatry* 2013; 170: 1433-41.
- Evans-Lacko S, Knapp M, McCrone P, Thornicroft G, Mojtabai R. The mental health consequences of the recession: economic hardship and employment of people with mental health problems in 27 European countries. *PLoS One* 2013; 8: e69792.

AUTEURS

MARLIEKE KLUIVER, arts in opleiding tot psychiater, Universiteit Antwerpen.

JAN VAN HECKE, psychiater, Ziekenhuis Netwerk Antwerpen, campus Sint Erasmus.

CORRESPONDENTIEADRES

Dr. Marlieke Kluiver, Andante Merksem, Bredabaan 579, 2170 Merksem, België.

E-mail: marlieke.kluiver@student.uantwerpen.be

Geen strijdige belangen meegegeeld.

ARTIKEL

negatief effect hadden. Verder onderzoek lijkt dan ook interessant als achtergrond om preventie- dan wel reactivatieprogramma's te ontwerpen (Drake 2013).

Evans-Lacko e.a. bevestigen eenduidig dat psychische problemen en deelname aan het arbeidsproces onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en dit verband verscherpt ten tijde van economische crisis. Opvallender is echter dat het onduidelijk blijft of stigma noodzakelijkerwijs een negatieve rol speelt in die deelname aan het arbeidsproces.